

**Proiect final Programul FinTTT –
Formarea personalului didactic din învățământul
preuniversitar în domeniul financiar nebancar
(FinTTT)**

**Relația consumatorului cu instituțiile
bancare și financiare nebancare”**

OPIS/ CUPRINS

1. Proiect didactic.....	p.3
2. Fișă de lucru nr. 1.....	p.7
3. Fișă de lucru nr. 2.....	p.8
4. Test de evaluare sumativă.....	p.9
5. Barem test de evaluare sumativă.....	p.10
6. Test de evaluare formativă.....	p.11
7. Barem test de evaluare formativă.....	p.12
8. Resurse.....	p.14

Proiect didactic

Profesor:

Unitatea de învățământ:

Disciplina: Educație Economico – financiară

Clasa: a VIII-a; 1 oră pe săptămână în TC

Unitatea de învățare: Relația consumatorului cu instituțiile bancare și financiare nebancale

Tema/Subiectul: Alegerea ofertei. Avantaje și riscuri în raport cu instituțiile financiare nebancale

Tipul lecției: Lecție de fixare și sistematizare a cunoștințelor

Obiectivul fundamental: Fixarea și sistematizarea cunoștințelor referitoare la tipurile de produse și servicii de asigurare, profilul consumatorului de produse și servicii de asigurare, tipuri și roluri ale instituțiilor financiare nebancale.

Competențe generale:

1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social
2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice
3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic active.

Competențe specifice:

1. Asumarea calității de consumator avizat de bunuri și servicii, de servicii financiare, care își exercită drepturile și responsabilitățile
2. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației economico-financiare cu referire la fapte/ evenimente economico-financiare
3. Alegerea responsabilă a unor produse de economisire/ de creditare, a unor mijloace de plată prin compararea avantajelor și riscurilor acestora

Strategii didactice:

- strategii euristice;
- strategii mixte, inductiv-deductive și deductiv-inductive

Metode și procedee didactice:

jocul de rol,
studiul de caz,
analiza unor imagini,
schimbul liber de opinii,
dezbateri,
conversație euristică,
realizarea unor afișe, desene
alcătuirea unor portofolii

Forme de organizare a activității:

-frontală

-echipe

Evaluarea:

1. prezentarea *portofoliilor*, realizate în echipă, care să cuprindă și afișe, prezentări power-point etc.

2.organizarea unui *meci de debate*, în formatul Worls Schools, cu moțiunea: *Acest parlament susține că sistemul pensiilor private este superior sistemului de Pensii de stat*;

3.prezentarea unor *studii de caz* pe tema schemelor financiare piramidale de tip Ponzi sau Caritas.

Resurse:

-Manualul de educație economico-financiară, clasa a VIII-a, Editura CD Press;

-Programa de Educație socială, aprobată prin O.M. nr,3393/28.02.2022;

-Materialele cursului de Educație financiară, realizate de Institutul de Educație Financiară;

- Materialele educative de pe site-ul ASF

-Tabla interactivă.

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

ETAPELE LECȚIEI	ACTIVITATEA DEPUȘĂ DE:		STRATEGIA DIDACTICĂ			EVALUARE
	Profesor	Elevi	Metode	Mijloace	Organizare	
1.Moment organiza-toric	Prezența Organizarea materialelor (stick, pentru table interactive, fișe de lucru, verificarea conexiunii la internet etc.) Exerciții de spargere a gheții Organizarea grupelor (joc de culori, țări, continente etc.)	Pregătesc caietele de notițe, portofoliile Se așează conform echipelor constituite	Jocul de rol	Materialul primit prin cursul de educație financiară, Resursele educaționale de pe site-ul ASF, Tablă interactivă	Organizare pe grupe	Conversație euristică
2.Actualiza-re cunoștin-țelor dobândite în lecția anterioară	Elevii vor primi întrebări despre ce înseamnă să fii consumator, să prezinte trei calități ale unui consumator responsabil, să enumere trei drepturi ale consumatorului și să identifice o instituție cu rol de supraveghere, reglementare a activităților bancare și nebankare etc.	Răspund solicitărilor Rezolvă sarcinile de lucru	Conversa-ție euristică	Materialul primit prin cursul de educație financiară, Resursele educaționale de pe site-ul ASF,	Echipaje	Conversație euristică
3.Anunțare a lecției noi și a competențelor	La finalul acestei lecții, elevii vor cunoaște detalii despre: a) Structura sistemului financiar nebankar b) Gradul de intermediere financiară	analizează imagini, schimbă opinii	Conversa-ție euristică	Materialul primit prin cursul de educație financiară, Resursele educaționale de pe site-ul ASF,	Frontală	Conversație euristică

	c) Instituții specifice piețelor financiare nebankare d) Activități specifice piețelor financiare nebankar					
4.Desfășurarea lecției	Elevii vor descoperi, împreună cu profesorul, informații despre subiectele anunțate anterior	Investighează Rezolvă sarcinile de lucru primite	-Conversație euristică; -Schimb liber de idei	Materialul primit prin cursul de educație financiară, Resursele educaționale de pe site-ul ASF, Tablă interactivă	Frontală	-Observația directă
5.Asigurarea feedback-ului (Fixarea noilor cunoștințe)	Se vor utiliza fișe de lucru	Rezolvă sarcinile de lucru primite	-Conversație euristică; -Schimb liber de idei.	Fișe de lucru	Individual Frontal	-Rezolvarea fișelor de lucru
6.Evaluarea cunoștințelor	Se va realiza prin rezolvarea unor teste propuse, prin prezentarea portofoliilor, organizarea unui meci de debate	Rezolvă sarcinile de lucru primite	-Conversație euristică; -Schimb liber de idei. Autoevaluare	Fișele de lucru propuse Testele propuse	Frontal Grupe de lucru	-Prezentarea <i>portofoliilor</i> , realizate în echipă, care să cuprindă și afișe, prezentări power-point etc. -Meci de debate; -Rezolvarea testelor propuse. -Evaluare colegială

Fișă de lucru nr. 1

1. Enumerați trei drepturi pe care le are un consumator de servicii financiare nebancare.
2. În grupe de doi colegi, jucați, pe rând, rolul unui consumator nemulțumit de un serviciu financiar oferit și pe cel al unui reprezentant al Autorității de Supraveghere Financiară.
3. Prezentați trei oferte ale unei asigurări de călătorie, prezentând avantajele și dezavantajele fiecăreia.
4. Realizați un portofoliu, pentru ora următoare, împreună cu alți trei colegi, aleși de voi, despre riscurile pentru consumatorul de servicii financiare nebancare, sau prezentați un studiu de caz despre o schema piramidală de tip Ponzi, din țara noastră sau din alt spațiu geografic, utilizând desene, grafice, imagini sugestive, clipuri video, scenarii scrise de voi etc.

Fișă de lucru nr. 2

-Organizați, pentru ora următoare, un meci de debate, în format World Schools, cu moțiunea *Acest Parlament susține că sistemul de pensii private este superior sistemului de pensii de stat.*

Arbitrii sunt reprezentanți ai elevilor, care vor analiza meciul și vor decide care echipă a fost cea mai convingătoare, după cele trei criterii ale acestui tip de dezbateră academică: stil, conținut, strategie.

Observație: Elevii vor fi familiarizați cu acest format de dezbateră, cu reguli foarte stricte, de la clubul de debate al școlii.

Rolurile de vorbitori și de arbitri vor fi repartizate de către profesor, prin diferite metode.

Obiectivele urmărite sunt: documentarea referitoare la cele două sisteme de pensii, construirea de argumente pro și contra, formarea gândirii critice, autonome, ascultarea interactivă, dialogul, fair-play-ul, respectarea normelor dezbaterii, dezvoltarea comunicării eficiente, analiza obiectivă, evaluarea.

Numele și prenumele elevului.....

Clasa.....

Data.....

Educație socială. Educație economico-financiară

Unitatea de învățare: Sistemul de pensii private

Test de evaluare sumativă

Clasa a VIII-a

Subiectul I _____ (20 de puncte)

Alegeți varianta corectă:

1.Țara care a dezvoltat prima, în ordine cronologică, un sistem de protecție socială asemănător pensiilor a fost :

- a)Spania;
- b)România;
- c)SUA
- d)URSS

2.Pensia de stat este:

- a)pensia Pilon III;
- b)facultativă;
- c) ocupațională
- d) pensia de care beneficiază toți angajații.

Subiectul al II-lea _____ (20 de puncte)

Stabiliți valoarea de adevăr a următoarelor afirmații, notând cu **A**, dacă afirmația este adevărată și cu **F**, dacă informația este falsă:

- 1.Un fond de pensii privat care aduce cu sine profituri mari are un grad de risc crescut.
2. În cazul pensiei private, pensia este plătită din salariul tinerilor actuali, nu este nevoie de depunerea unor sume de bani pentru a primi pensie.

Subiectul al III-lea _____ (50 de puncte)

Redactați un scurt eseu, de circa o jumătate de pagină, în care să prezentați:

- o caracteristică a sistemului pensiilor de stat;
- o caracteristică a sistemului de pensii private;
- o asemănare între sistemul pensiilor de stat și cele private;
- o deosebire între sistemul pensiilor de stat și cele private;
- o opinie personală despre sistemul actual de pensii din România.

Nota bene! Timpul de lucru este de 40 de minute. Se acordă 10 puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota se acordă prin împărțirea la 10 a punctajului. Succes!

Unitatea de învățare: Sistemul de pensii private

Test de evaluare sumativă-Barem de corectare și evaluare

Subiectul I _____ (20 de puncte)

1.c (10 puncte)

2.d (10 puncte)

Subiectul al II-lea _____ (20 de puncte)

1.A. (10 puncte)

2.F. (10 puncte)

Subiectul al III-lea _____ (50 de puncte)

-se acordă **10 puncte** pentru precizarea oricărei caracteristici a sistemului pensiilor de stat (exemplu: *Aceasta este acordată de către stat după ce o persoană a lucrat cu contract de muncă pe un anumit număr de ani, astfel oprindu-i-se din salariul brut contribuția către sistemul public de asigurări sociale (CAS)etc.*);

- se acordă **10 puncte** pentru precizarea oricărei caracteristici a sistemului pensiilor private (exemplu: *Fondurile de pensii private sunt „o sacoșă” în care se strâng sumele de bani (contribuțiile) ale participanților la pensie ș.a.*);

- se acordă **10 puncte** pentru precizarea oricărei asemănări între sistemul pensiilor de stat și cele private (exemplu: *orice persoană din România poate beneficia atât de pensie de stat, cât și de pensie privată, în anumite condiții, etc.*);

- se acordă **10 puncte** pentru precizarea oricărei deosebiri între sistemul pensiilor de stat și cele private (exemplu: *Numărul angajaților care contribuie este tot mai mic decât cel al pensionarilor, ceea ce conduce la o nesustenabilitate pe viitor a sistemului de pensii publice; sau Beneficiarul unei pensii private primește la vârsta pensionării cel puțin suma de bani aferentă contribuțiilor sale, chiar dacă banii au fost investiți ineficient, etc.*)

- se acordă **10 puncte** pentru exprimarea oricărei opinii personale, susținute de un exemplu relevant.

Bibliografie utilizată: Sistemul pensiilor private, material realizat de Institutul de Studii Financiare.

Numele și prenumele elevului.....

Clasa.....

Data.....

Educație socială. Educație economico-financiară

Unitatea de învățare: • Produse de investiții – piața de capital

Studiu de caz: Pericolele schemelor piramidale. Povestea schemei Ponzi și exemple din România anilor 90 (Caritas, FNI)

Test de evaluare formativă

Clasa a VIII-a

Subiectul I _____ (20 de puncte)

1. Definiți Schemele piramidale sau jocurile financiare piramidale. (10 puncte)
2. Enumerați cinci trăsături comune schemelor Ponzi. (10 puncte)

Subiectul al II-lea _____ (20 de puncte)

Stabiliți valoarea de adevăr a următoarelor afirmații, notând cu **A**, dacă afirmația este adevărată și cu **F**, dacă informația este falsă:

1. Schema Ponzi are la bază auto-iluzionarea, respectiv credința (neîntemeiată) a oamenilor că banii lor sunt investiți într-o afacere care produce profituri record. (10 puncte)
2. Schemele Ponzi se bazează pe ignoranța și lipsa de documentare a oamenilor care încă mai cred în investiții minune. (10 puncte)

Subiectul al III-lea _____ (50 de puncte)

Redactați un scurt eseu, de circa o jumătate de pagină, în care să prezentați:

- schema piramidală creată de Charles Ponzi;
- o schemă piramidală financiară din România;
- o asemănare între două scheme financiare piramidale;
- o deosebire între două sisteme financiare piramidale;
- o opinie personală despre schemele piramidale sau jocurile financiare piramidale.

Nota bene! Timpul de lucru este de 40 de minute. Se acordă 10 puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota se acordă prin împărțirea la 10 a punctajului.

Succes!

Educație socială. Educație economico-financiară

Unitatea de învățare: • Produse de investiții – piața de capital

Studiu de caz: Pericolele schemelor piramidale. Povestea schemei Ponzi și exemple din România anilor 90 (Caritas, FNI)

Barem de evaluare și notare

Test de evaluare formativă Clasa a VIII-a

Subiectul I _____ (20 de puncte)

1. Răspuns: *Schemele piramidale sau jocurile financiare piramidale sunt niște proceduri ilegale de câștig, bazate pe false investiții. Regula generală de câștig este următoarea: persoanele care ajung în fruntea piramidei pot câștiga bani, numai dacă mai intră în schemă o mulțime de oameni la baza piramidei. Fiecare persoană trebuie să plătească o taxă de intrare, după care este obligată să recruteze alți oameni care să achite și ei taxa de intrare. Câștigul lor este format din suma taxelor de intrare a persoanelor de la baza piramidei. Deci, oamenii care intră la baza piramidei dau bani pentru cațiva oameni aflați în vârf. Aceste scheme piramidale de câștig se mai numesc "jocuri de intr-ajutorare" sau "fonduri comune închise" sau "cluburi de finanțare și investiții închise", etc.* (10 puncte)

2. Răspuns: *Randamente mari cu risc redus sau chiar fără risc. Randamente constante pe o perioada mai lungă de timp. Investiții nereglementate. Vânzători neautorizați. Strategii secrete și/sau complexe. Probleme cu documentația. Probleme în a primi plățile.* (10 puncte)

Subiectul al II-lea _____ (20 de puncte)

1. A; 2. A.

Subiectul al III-lea _____ (50 de puncte)

-10 puncte pentru un răspuns precum: *Charles Ponzi este un italian care a susținut în anii 1920 că ar putea dubla banii clienților săi în termen de 90 de zile. De atunci, numeroase scheme Ponzi au fost orchestrate pe tot globul. Schema este o operațiune ce implică plata unor profituri deosebit de mari unor investitori, din banii obținuți de la alte persoane. O astfel de "afacere" nu generează venituri reale. Imigrantul italian a înșelat peste 40.000 de investitori în doar opt luni.*

-10 puncte pentru un răspuns precum: *Caritas a fost un joc de tip Ponzi care a funcționat în România între aprilie 1992 și august 1994 și a fost organizat de compania "Caritas" din Cluj-Napoca, fondată de către Ioan Stoica. Sistemul lui Stoica promitea investitorilor restituirea, după doar 3 luni, a unei sume de 8 ori mai mari decât banii investiți. Caritas-ul a atras un număr de 400.000 de deponenți din întreaga țară, care au investit 1.257 miliarde de lei (aproape 1 miliard de dolari) Înainte de a da faliment, în 1994. La data falimentului, Caritas avea o datorie de 450 de milioane de dolari. Plățile încetaseră, de fapt, în octombrie 1993.*

-10 puncte pentru un răspuns precum: *Schemele piramidale financiare reprezintă o înșelătorie, pentru că nu există investiții reale, cei de la baza piramidei plătesc pentru cei din vârf.*

-10 puncte pentru un răspuns precum:*Schema lui Madoff, de la începutul secolului al XXI-lea poate fi considerată cea mai mare înșelătorie de tip Ponzi de până acum. Spre deosebire de alți "părinți" ai fraudelor de acest gen, Madoff nu promitea randamente spectaculoase pe termen scurt. În schimb, extrasele de cont false pe care le trimitea clienților arătau randamente moderate, dar constant pozitive – chiar și în cazul unor condiții de piață turbulente.*

-10 puncte pentru un răspuns precum: *O schemă Ponzi este un vehicul ilegal de investiții care aduce câștiguri investitorilor mai vechi cu bani de la noi investitori și care depinde de o serie constantă de noi investiții. Schemele Ponzi sunt un tip de fraude financiare care, din păcate, continuă să amăgească multe familii și comunități. Schemele contemporane sunt mult mai sofisticate decât schema Ponzi, inițială, deși formula de bază este asemănătoare, și anume lipsa de educație financiară a investitorilor și lăcomia acestora. Schemele Ponzi, deși sunt mai vechi de 100 de ani, și au fost mediatizate mai ales datorită cazurilor celebre cum ar fi Ponzi sau, în țara noastră, Caritas, FNI, etc., acestea continuă să facă victime și în prezent. Financiar vorbind, de câte ori ceva pare prea frumos ca să fie adevărat, așa și este.*

Surse utilizate:

<https://economedia.ro/caritas-in-topul-celor-mai-mari-scheme-ponzi-din-istorie-ce-metode-au-folosit-infractorii-lumii-pentru-a-pacali-oamenii-prin-scheme-piramidale.html#.YzXQenZBw2w>

<https://evz.ro/fni-ul-altora-piramide-care-au-facut-istorie-905941.html>

<http://ezonomics.ing.ro/ce-este-o-schema-ponzi.html>

<http://www.newschannel.ro/stiri/schemele-ponzi-sau-de-ce-banii-gratis-nu-sunt-intotdeauna- ceea-ce-par/>

<http://economictimes.ro/de-la-charles-ponzi-la-bernie-madoff>

Dan Zamfirescu, Dumitru Cerna – Fenomenul Caritas sau mântuirea românilor prin ei înșiși, Ed. Vânturilor, București, 1993.

<http://www.capital.ro>

<http://economie.hotnews.ro/stiri>

<http://www.newschannel.ro/stiri>

<http://ro.wikipedia.org>